

עלון דברי חיים לפרשת וירא

ומכאן ההוכחה שאין היא פנויה לקבל אורחים בכל עת, כאמור לעיל, ועינה צרה באורחים!

ומתוק האור

"ויאמרו כן תעשה כאשר דברת"

במדרש מבואר שבמילים אלו "כן תעשה כאשר דברת", ברכו המלאכים את אברהם ואמרו לו: כך תעשה סעודה לבן שיוולד לך.

ויש להקשות, איזו ברכה היא זו, והרי אברהם הציע להם פת לחם ומעט מים, וכי כך הם מאחלים לו שבסעודת הבן שיוולד לו לא יתן לאורחיו אלא מעט מים ופת לחם?

ויש לתרץ על פי מעשה שהיה: רב אחד התארח בסעודה שערך איש עשיר שהיה בור ועם הארץ, לכבוד היכנס בנו לעול המצוות. ביקש אבי הבן מהרב לתהות על קנקנו של בנו, לבדקו בדברי תורה וחכמה. שמע הרב לבקשת האב, אך לא מצא בו שום חכמה שיוכל הבן להתפאר בה. כאשר שאל האב השמח בשמחת בנו, איך התרשם האב מחכמתו של בנו, השיבו הרב: יתן ה' שאזכה לראות בבני כמו שראיתי בבנך. שמח האב העשיר שמחה גדולה, וכל המסובים שהיו שם תמהו עד מאד, שכן הכירו את רבם מזמן שלא איש חנופה הוא, ולא הבינו מדוע חרג הרב ממנהגו.

לאחר הסעודה, הרהיבו עוז בנפשם כמה מהאורחים, וביקשו מהרב שיסביר להם את פשר התנהגותו. אמר להם הרב: כוונתי היתה, שכשם שראיתי בבן הזה יתרון חכמה על אביו, כן אזכה ואראה יתרון בחכמת בני על חכמתי...

וזוהו שברכו המלאכים את אברהם. לא היה בכוונתם לברכו על גוף הסעודה הדלה שהציע להם – פת לחם ומעט מים, אלא על יתרון האורחים שבסעודה זו: כשם שבסעודה זו הנך מארח על שולחןך קדושים וטהורים, כך תזכה לארח בסעודת הברית של בנך אורחים חשובים, אלו האנשים שתגייר ותמול.

מדברים אלו, אנו למדים את השקפת התורה הצרופה והאמיתית. הכבוד הגדול ביותר שיוכל להיות לאדם, אינו נוגע לטיב הסעודה, לא לפאר ולא להדר ולא להון המושקע במסיבה, אלא לחשיבות האורחים המשתתפים בה, שהרי בזאת ברכו המלאכים את אברהם, לא שסעודתו תהיה מליאה כל טוב, אלא שאנשים חשובים ישתתפו בה!

ע"פ הבן איש חי

"ואקחה פת לחם וסעדו לבכם"

היתכן? אברהם אבינו, המפורסם לשם ולתהילה בהכנסת האורחים שלו, מציע לאורחיו ככיבוד פת לחם ותו לא... הא כיצד?

חז"ל מתרצים שלמעשה הגיש אברהם למלאכים לשונות בקר, ככתוב "ואל הבקר רץ אברהם", ומכאן שצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה.

המהרש"א מבאר את דברי חז"ל אלו בדרך מיוחדת: שנינו באבות "ויהיו עניים בני ביתך", כאן באו רבותינו התנאים ללמדנו פרק מיוחד בהכנסת אורחים.

קיימים ב' סוגי משפחות מארחות: אלו אשר מספר ימים קודם הארוח דואגים להיכנס לכוננות נקיון וצחצוח, בישול וטיפוח – על מנת לאפשר לאורח להתענג על ביתם ולהתרשם ממנו [ומהם] כראות. ולעומת זאת, אלו אשר מכניסים את האורחים הישר אל תוך ח"י היומיום, מבלי הכנות מקדימות.

אלו שנמנים על הסוג הראשון הופכים את הארוח למבצע חד שנתי, ובני הבית המתקשים להתמודד עם המשימה הגדולה של הארוח, מבקשים להמעיט באורחים.

אולם הנמנים על הסוג השני, נוהגים לפי דברי המשנה "ויהיו עניים בני ביתך", כלומר מכניסים אותם לתוך המסגרת הרגילה של חי היום יום ואינם יוצרים סדרים חדשים מיוחדים בעבורם או טורחים באופן יוצר מגדר הרגיל בעבורם, כמו אם היו באמת בני בית...

ואם כן, מובנים איפוא דבריו של אברהם אבינו למלאכים: "ואקחה פת לחם"... הרומזים שבבית זה לא קיימות הכנות מיוחדות לקראת האורחים, ויכולים הם, איפוא, לחוש כבני בית...

בהקשר לכך מובא בספר אוצר אפרים: "ראיתי בשם גאון א' שאמר לא להרבות במאכלים יקרים לכבוד האורח אלא יתן לו ממאכלים שהוא רגיל לאכול, ובזה לא יהיה לו טורח לקבל אורחים בכל עת".

דברים אלו מתרצים את קושיית המפרשים על דברי הגמרא בבבא מציעא שאומרת שמצד אחד כתיב "קמח" ומצד שני כתיב "סלת", ולומדת הגמרא מכאן שהאשה צרה עינה באורחים יותר מן האיש. והקשו המפרשים, דמהפסוקים משמע להיפך, שכן העובדה שבפסוקים נכתב קודם "קמח" ואחר כך "סלת" מעידה ששרה היא זו שהציעה סלת, ומכאן אדרבה יש ללמוד שאין האשה צרה עינה באורחים, שהלא סולת עדיפה מקמח?

אלא, לפי דברינו מובן, שהעובדא שהציעה סולת מוכיחה על רצונה לכבד את האורחים במאכלים טובים ויקרים,

"ייקח נא מעט מים ורחצו רגליכם"

וברש"י: כסבור שהם ערביים שמשתחיים לאבק רגליהם והקפיד שלא להכניס עבודה זרה לביתו.
מה פשר הדבר, לעבוד לאבק שברגליים? איזו מין עבודה זרה היא זו?

ויש לבאר בדרך צחות, שעבודה זרה לאבק שברגליים פירושה שאדם חושב: "מהיכן יש לי כסף? אני לא בטלן, אני מכתת רגלי מעיר לעיר ועושה את העסקים הנכונים, אני עושה ואני עושה"... כלומר "כחי ועצם ידי". זו הכוונה שאדם עובד לאבק שברגליו, היינו להצלחה הבאה מכח התאמצותו ברגליו.

אמר להם אברהם אבינו: אתם חורשים ואתם זורעים ואתם קוצרים ומצליחים... אבל מה יקרה אם ה' לא יתן לכם גשם? מה יקרה אם יקח רק "מעט" מים? אז כל עמלכם ירד לטמיון, כי הכל מה!

לכן **"רחצו רגליכם"**, עזבו את העבודה זרה שלכם ותתחילו לחיות כבני דעת.

ילקוט הגרשני

"ארדה נא ואראה הכצקתה הבאה אלי עשו כלה"

מה הכוונה "ארדה נא ואראה", וכי הקב"ה אינו יודע מה נעשה בעולם? והלא כבר נאמר "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו?"

מובא במדרש: עיקר שלוותה של סדום לא היתה אלא 52 שנה, ומהם 25 שנה היה הקב"ה מרעיש עליהם הרים, ומביא עליהם זוועות, כדי שיעשו תשובה ולא עשו. הדא הוא דכתיב "המעתיק הרים ולא ידעו", ולבסוף "אשר הפכם באפו".

הקב"ה לא תמיד מביא את הפורענות ישירות על המקום עצמו, אלא לפעמים הוא מראה את עצמו לחוטים על ידי שמביא פורענויות מסביבם. כמו שמוצאים בפסוק "הכרתי גוים נשמו פנותם החרבת חוצותם מבלי עובר, נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב, אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר".

כל שנה אנו רואים מיליוני אנשים הגולים מבתיהם. אפילו באמריקה גולים אנשים מבתיהם בעקבות סופה קשה, שלחלקם יש לאן לחזור בסיומה, ויש כאלה שאין להם אפילו לאן לחזור. שלא לדבר על אפריקה שמחמת הרעב השורר שם, מיליוני אנשים נודדים כל שנה ומתים ברעב.

כאשר הקב"ה הביא זועות הוא התכוון לומר לסדום: שימי לב, אני יכול לעשות... אך זה לא עזר, הם לא חזרו בתשובה.

וזוהו מה שאומר הפסוק **"ארדה נא ואראה"**, כלומר, אראה להם את עצמי, ונראה אם גם אחר כך ימשיכו לעשות חטאים, ואז אם כן – אשמידם.

ע"פ דעת שרגא

"ארדה נא ואראה הכצקתה הבאה אלי עשו כלה"

וברש"י: ורבותינו דרשו: "הכצקתה" – צעקת ריבה אחת שהרגוה מיתה משונה על שנתנה מזון לעני.

המיתה המשונה שבחרו אנשי סדום לתת על מעשה ה'נורא' היתה מריחתה של הריבה בדבש והנחתה לדבורים שיעקצוה. ובעקבות צעקותיה ויסוריה אמר הקב"ה "ארדה נא ואראה הכצקתה".
מדוע נקטו אנשי סדום בעונש כה אכזרי?

הדבורה אינה עוסקת ביצור דבש למען הזולת בהתנדבות, אלא הדבש הוא תוצאת לואי של אכילת הצוף על ידי דבורה.

כאשר מבחינות הדבורים באדם המגיע לרדות את הדבש מן הכוורת, הן עשויות להתעמת איתו ולהתנפל עליו בזעם. הן מסוגלות אף לעקוץ אותו, על אף שהעקיצה גורמת למותו, ובלבד שלא יהנה מדבשן.

כדבורים הללו נהגו אנשי סדום. הם התברכו בעושר רב, וכאשר היה א' מהם רוצה לכלות את ממונו באמצעות בזבזו על דברים של מה בכך – הסכימו בחפץ לב. גם אם היה מישהו מהם מחליט לזרוק ממון לים כדי להיפטר ממנו – איש לא היה מונע זאת ממנו. אולם לתת לעניים? – כזאת לא יעלה על הדעת. מוכנים היו למות, ובלבד של

לתת מממונם לזולת!

לפיכך העונש הסמלי בעבור מי שנתנה מזון לעני – הוא למרוח אותה בדבש, על מנת שכאשר יעקצוה הדבורים – היא תבין היטב מה משמעותם של חוקי סדום!...

ספר החיים

סיפור השבוע

"והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו"

בילדותו, רבי חיים מברסק חלה במחלה קשה, עד שכל הרופאים נלאו מלמצוא לו מזון. בתקופת מחלתו שכב בבית סבו, ובדיוק בזמן זה הזדמן רבי משה קוברין זצ"ל לעיר, והתארח בבית הסבא שהיה ממקורביו.

הרבי נכנס לבקר את החולה בחדרו ופתח ואמר: בפרשת וירא, כאשר הגיעו המלאכים לאברהם אבינו, נאמר "והוא עמד עליהם" בלשון הווה. ולכאורה צריך היה לכתוב "והוא עמד" בלשון עבר?

אלא, שמבואר בספרים הקדושים, שבכל פעם שיהודי מכניס אורחים לביתו, בא אברהם ועומד עמהם.

והנה, מצינו בגמרא שאבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא.

אם כן, אמר לסבו של רבי חיים, מאחר שאתה מקיים בי כעת מצות הכנסת אורחים, נמצא כאן עמנו אברהם אבינו, והחולה מביט במרגלית שלו, ובטוח אני שיתרפא בעזרת ה' במהרה.

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה רב יוסף חיים בן שמחה

שליט"א!

לכל ענייני העלון נא לפנות ל

kosssover@gmail.com